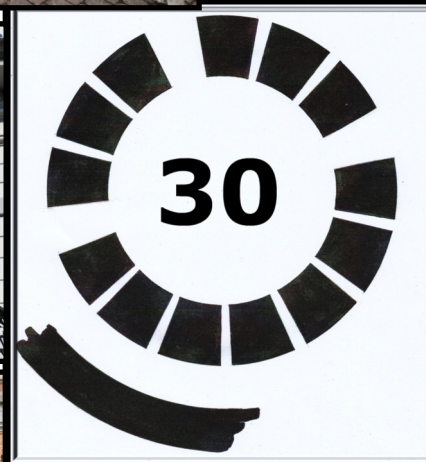

31ste JAARGANG - NUMMER 3 - 2019

JULI - AUGUSTUS - SEPTEMBER

GIDSENKRING LANGE NELLE OOSTENDE

Driemaandelijks tijdschrift— Afz. Postkantoor Oostende 1 P409072
2019
Afzendadres Christinastraat 67 8400 Oostende

OPROEP: bezorg je mailadres aan onze secretaris, zodat je bij wijzigingen in de programmatie/activiteiten asap verwittigd kunt worden: patricia.veris@skynet.be

IN DIT NUMMER

67	Voorwoord	Marc Loy
68	Overleden	Redactie
69	Activiteiten september - december	Redactie
73	Gelezen & gehoord & opgemerkt	Redactie
79	Brandplaatje Stene-Dorp	Daniel Deschacht
81	Toespraak 30 jaar LN 29.06.19	Marc Loy
84	Jeugdcultuur Oostende jaren '60	Sonja Vanhee
88	Luchtaanval Consciencschool 27.05.1940	Georges Ruys
93	Aspecten van het Leopoldpark	Gem Dhaenens

STEUNENDE LEDEN

Beirens-Ghesquière M.
Comeyne Boudewijn
De Poerck R.
Dumarey Roger
Francier-Deman J.
François-Merlevede
Geldhof Ronny
Glorieux Luc
Goossens-Vermander
Hubrechtsen Freddy
Leeuwerck Marcel
Lingier Agnes
Plasschaert Raf
Slabbinck Bart
Van Duyvenboden-Stubbe
Van Hove Yasmina
Verborgh Johan
Verschingel-Holvoet L.&K.
Versluys Willy
Werbrouck Rita

BEZOEK OOK ONZE WEBSITE
www.gidsenkringooostende.be

VOORWOORD

30 jaar gidsenkring: Van de Tuinen van Stene tot de offshore windmolenparken, van het keizerlijke Fort Napoleon tot het koninklijke provinciedomein Raversyde. Kwatongen beweren dat de kring het al zo lang volhoudt omdat er om de 5 jaar een uitgebreide walking dinner aan vast hangt. 10 jaar geleden was er ons porseleinen jubileum in de Royal North Sea Yacht Club, 5 jaar terug ons zilveren in de Venetiaanse en nu in deze Panoramazaal ons - ik heb het opgezocht - parelmoeren jubileum, Ensoriaanser kan het niet. En noteer: 3 keer op rij met prachtig, zeg maar subtropisch, weer. Trouw overigens aan het Oostends gezegde: 'J'et were da je verdient'.

Driemaandelijks blad van de Oostendse
GIDSENKRING LANGE NELLE vzw.
31ste jaargang
Nummer 3
Juli - augustus - september 2019

Coverblz. met foto's Dirk Beirens

Colofon

Voorzitter: Marc Loy

Verantwoordelijke uitgever
Marc Loy
Albert I - Promenade 3 / 21
8400 Oostende

Eindredactie, vormgeving en correspondentie
Dirk Beirens
dirkbeirens@telenet.be

De medewerkers aan dit blad zijn zelf
verantwoordelijk voor de door hen
getekende bijdragen.

Overname van artikels/bijdragen **zonder
uitdrukkelijke copyrightvermelding**
mag mits bronvermelding.

Dispatching:
Tel. 059 80 73 81
e-mail: info@oostendeahoy.be

Rekeningnummer:
Gidsenkring Lange Nelle vzw
BE91 3800 0491 8476

Lid wordt u voor 15€ per jaar.
Buitenland: 20€
Gezinskaart: 20€ (2 gezinsleden)
Steunend lid: vanaf 25€ (2 gezinsleden)

Website: www.gidsenkringoostende.be

Gidsenlokaal: Spaans Huisje
Christinastraat, 67 Oostende

Hoe het historisch allemaal liep, ervaar je nog tot ver in september in de kleine expo 'Vergeet de gids niet' in het Stads- museum in de Langestraat. Na een bezoek onthou je wellicht dat we in 2000 de Prijs Cultuurraad Oostende mochten ontvangen, dat we later ook onderdak vonden in het Spaans Huisje. Voorts waren er ook nog de verkennende Oostendse wijkwandelingen en is er onze uitstap naar Brussel ter afronding van ons feestjaar.

Marc Loy, voorzitter

N.v.d.r. de volledige tekst van de door onze voorzitter uitgeproken feestrede vindt u op blz. 84-85

Mevrouw **Belinda Eelbode**, voorzitster van de overkoepelende Koninklijke West-Vlaamse Gidsenkring vzw, feliciteerde uitbundig onze jarige kring en ook schepen voor o.a. Cultuur, de heer **Bart Plasschaert**, collega-gids on hold, hield een verkwikkende en toepasselijke toespraak.

OVERLIJDEN

Op 21 augustus 2019 overleed op 84-jarige leeftijd, de heer **JEAN MOERMAN**, eregids bij Lange Nelle en vader van ons gidsend lid Patrick Moerman,

Op 1 september 2019 overleed op 78-jarige leeftijd de heer **JACQUES BAUWENS**, voorzitter van de West-Vlaamse Gidsenkring, afdeling Westhoek.

In naam van alle leden en gidsen biedt de redactie haar blijken van oprecht medeleven aan de getroffen families aan.

Jean Moerman

De laatste wandeling van de gids

Is zoals het verstillen van de misthoorn

Het licht van de vuurtoren die uitdooft

Terwijl hij in de verte verdwijnt

Overheerst het ruisen van de zee de stilte

De familie van een gids moet er soms veel voor over hebben om hem zijn ding te laten doen, daar zijn we ons ook steeds bewust van. En afhankelijk van de oproepaantallen en de nodige voorbereidingstijd is dat lichter of zwaarder om dragen. Jean was een bevlogen gids, weliswaar met de puntjes op de 'i', een fideel lid van de gidsenkring die er op de meeste samenkomsten bij was en zich jeunde tijdens zijn gidsbeurten en bijeenkomsten.

Rolwolk boven Oostende in de morgen van 19 juni (foto SAS)

DONDERDAG 26 SEPTEMBER 2019

BEZOEK AAN HET MARITIEM INSTITUUT MERCATOR

Het Maritiem Instituut Mercator is de naam van wat eens de Visserij-school John Bauwens was. Sinds 1963 is de school onder dak in een complex aan de Mercatorlaan. Het instituut telt ongeveer 130 leerlingen die de opleidingen Maritieme Technieken Dek of Maritieme Technieken Motoren kunnen volgen.

Wie afstudeert aan het M.I. Mercator - School voor zeevaart & techniek is een vakman die door zijn nautische totaal kennis niet enkel terecht kan in de zeevisserij, maar ook een toekomst kan uitbouwen bij een rederij, een scheepsbouwer, een sleep- of baggerbedrijf, de zeemacht, de koopvaardij, in de pleziervaart of op een boortoren.

Afspraak: 14 uur stipt aan het **Maritiem Instituut Mercator** (in de volksmond 'Visserijschool'), Mercatorlaan, Oostende (in de buurt van de oude watertoren)
Leden: gratis -niet-leden: €2,5

Inschrijving bij Patricia Veris liefst 8 dagen op voorhand.
op 059 80 62 39 of via mail: patricia.veris@skynet.be

VRIJDAG 18 OKTOBER 2019

WAS DE BRAND VAN DE SINT-PIETERSKERK (14.08.1896) ... EEN AANSLAG??

Geïllustreerde lezing door ir. Luc Glorieux, architect

Aansluitend op zijn lezing van 11 januari 2019 over de geschiedenis van de Sint-Pieterskerk heeft ir. Luc Glorieux het deze keer over de mysterieuze brand van diezelfde kerk die ontstond op 14 augustus 1896.

Met een powerpointpresentatie waarin beelden voorkomen van vóór, tijdens en na de brand onderzoekt Luc Glorieux de thema's

- 1 Slachtoffers
- 2 Hypotheses over de oorzaak van de brand
- 3 Gevolgen van de brand.

De illustratie is een mooie pen-tekening van F. Gailliard, d.d. 23 augustus 1896, met zicht op de noordbeuk in brand. Ze verscheen in Le National Illustré.

Luc Glorieux baseerde zich onder meer op de aan hem geschonken verzamelmap van Pierre Claes, gewezen voorzitter van de 'Peperbusse-Sociëteit'. Wie nog ongekende info hierover heeft mag Luc contacteren via mailadres: luc.glorieux@pandora.be

Afspraak: 19.30 uur Spaans Huisje, Christinastraat 67, Oostende

Maximaal 25 personen - Leden: gratis & niet-leden: € 2,5

Inschrijving bij Patricia Veris, liefst 8 dagen op voorhand.

op 059 80 62 39 of via mail: patricia.veris@skynet.be

Bij grote belangstelling kunnen we uitwijken naar het stadsmuseum of een andere locatie, maar daar word je op tijd per mail van verwittigd.

VRIJDAG 29 NOVEMBER 2019

HET OOSTENDSE KRAAMBED vroeger & nu

Geïllustreerde lezing door bestuurslid Annie Storme

Zwangerschap, geboorte en kraambed betekenen steeds hoop en voldoening in het leven van de vrouw. Moeder en pasgeborenen werden vroeger thuis door vroedvrouw en familie verzorgd.

Sociologische omwentelingen hebben deze toestand veranderd en geboorte en kraamzorg werden naar moederhuizen of kraamafdelingen verlegd. Die evolutie heeft ook in Oostende plaats gehad. Al in de 19de eeuw waren in Oostende kraamafdelingen aanwezig, sommige waren aan een ziekenhuis verbonden, andere niet.

In deze lezing beschrijft Annie Storme de toestand in Oostende, vroeger en nu.

Beeldbank Kustergoed, nr. M001039
Oostende 1958—schenking Marèse Daems

kind op komst
info over zwangerschap en geboorte

Op dinsdagen 6, 13 en 20 maart

INFORMATIEAVONDEN

Beide Oostende materniteitsrichten, in samenwerking met Kind en Gezin deze avonden gratis in

H. SERRUYSZIEKENHUIS 19.30U
A.Z. DAMIAAN 20U

Wij nodigen jou en je partner uit

Kind & Gezin

Beeldbank Kustergoed, nr. AF/62159 < Infoavond 'Kind op komst - info over zwangerschap en geboorte voor jou en je partner'

Een samenwerking tussen H. Serruysziekenhuis, A.Z. Damiaan en Kind & Gezin

Afspraak: 19.30 uur Spaans Huisje, Christinastraat 67, Oostende

Maximaal 25 personen - Leden: gratis & niet-leden: € 2,5

Inschrijving bij Patricia Veris, liefst 8 dagen op voorhand.

op 059 80 62 39 of via mail: patricia.veris@skynet.be

Bij grote belangstelling kunnen we uitwijken naar het stadsmuseum of een andere locatie, maar daar word je op tijd per mail van verwittigd.

VRIJDAG 13 DECEMBER 2019

OOSTENDE DOOR DE VAN LOKALE, NATIONALE EN INTERNATIONALE SCHRIJVERS

Geïllustreerde lezing door bestuurslid Dirk Beirens

Oostende gezien met en door de bril van lokale, nationale en internationale schrijvers die er permanent als ingezetene of tijdelijk als toerist of passant verbleven of hier van elders als 'aangespoelde' kwamen wonen.

In hun teksten vinden we een mix van humor en ernst, drama en passie, observatie en verwondering die Dirk via korte leesfragmenten tot leven wekt. Welke schrijvers de revue passeren hoort u wel ter plaatse!

Een aantal vooral lokale doordrijvers bestudeerden specifiek Oostende en de literatuur en brachten dit gegeven via publicaties in kaart. Vaak moesten ze optornen tegen de overweldigende aanwezigheid van en publiciteit voor de beeldende kunst. Via opvoeringen door lokale toneelgezelschappen, gegidste wandelingen en boekhandelevenementen werden ook schrijvers bekend. Gelukkig kwamen er grote en nog grotere evenementen als Literaal, de Letterenpromenades en de Poëziewedstrijd van de stad, het literaire luik van TAZ, het literaire programma van KAAP, 't Leeshuus/ Woordzee, literaire manifestaties in CC De Grote Post, de stad met letters overspoelen.

Afspraak: 19.30 uur Spaans Huisje, Christinastraat 67, Oostende

Maximaal 25 personen - Leden: gratis & niet-leden: € 2,5

Inschrijving bij Patricia Veris, liefst 8 dagen op voorhand.

op 059 80 62 39 of via mail: patricia.veris@skynet.be

Bij grote belangstelling kunnen we uitwijken naar het stadsmuseum of een andere locatie, maar daar word je op tijd per mail van verwittigd.

Nieuwe stadsgids: wegwijs in geschiedenis, erfgoed en toeristische troeven van Oostende

“Oostende, een stadsgids”. Dat is de titel van een nieuwe publicatie over Oostende. Auteur is Oostendenaar Dirk Metsu (1961°). Wie houdt van geschiedenis, erfgoed en verhalen komt met deze toeristische stadsgids ruim aan zijn trekken. Auteur Dirk Metsu : “Ik wilde met deze uitgave tegemoet komen aan de vele bezoekers maar ook Oostendenaars die in de boekhandel op zoek gaan naar een compacte cultuur-historische gids over Oostende.

Het boek opent met de 10 hoogtepunten van de stad. Daarna volgen een 40-tal andere bezienswaardigheden. Maar ook verder in het boek komen nog meer bezienswaardigheden aan bod.

Na een inleidende schets over Oostende besteedt de auteur ruime aandacht aan de rijke stadshistorie. Deze wordt geïllustreerd met kaartjes, prenten en fotomateriaal. Verder is er aandacht voor de Oostendse kunstschilders en de rol van Oostende in de literatuur. Ook het verhaal van de verschillende stadswijken en deelgemeenten wordt niet vergeten.

Drie gedocumenteerde wandelingen brengen de lezer langs bezienswaardigheden, fraaie erfgoedpanden en mooie plekjes. Twee bewegwijzerde fietstochten verkennen de wijde omgeving met onder meer de *Historische Polders* en het natuurgebied van de *Oostendse Kreken*.

Verder geeft deze gids een overzicht van de jaarlijks terugkerende evenementen en de diverse activiteiten die aangeboden worden via Toerisme Oostende vzw.

Het boek is doorspekt met kleine en grote verhalen. Handig bij de drie wandelingen zijn de verwijzingen naar het gedeelte over de geschiedenis van de stad. Zodoende kan de lezer telkens de historische achtergronden snel terugvinden. Vrij uniek zijn de kadertjes die verwijzen naar foto's, kaarten en oude prenten op www.beeldbankkusterfgoed.be. *“Ik hoop zo een steentje te kunnen bijdragen aan de bekendheid van het grote publiek met deze schitterende beeldbank”* aldus Dirk Metsu. Voor zijn werk kreeg de auteur de medewerking van Toerisme Oostende, de Cultuurdienst van de stad, het Stedelijk Archief en WESTTOER.

“OOSTENDE, een stadsgids”, **2de verbeterde druk!**, telt 294 pagina's en kost 22 euro (ISBN 9789463886352). Het is te koop bij de Standaard Boekhandel (Vlaanderenstraat, Torhoutsesteenweg), Corman (Wittenonnenstraat) en aan de balie bij Toerisme Oostende (Monacoplein).

Contact : dirk.metsu@telenet.be

KUSTERFGOED deelt mee: de 'Camping Kust'-boekjes zijn er!

Deze zomer verdiepten we ons in het kampeertoerisme aan de kust. De mooiste herinneringen en foto's van campinguitbaters en kampeerders zijn nu samen gebracht in het boekje 'Eb en vloed op Camping Kust'. Waarschijnlijk verschenen de eerste kampeertoeristen net voor de Eerste Wereldoorlog aan onze kust. Toen kon je nog simpelweg je tentje ergens in de duinen neerpoten. Maar geleidelijk aan kwamen er meer regels en wetten, en schoten de campings als paddenstoelen uit de grond. Toeristen

kwamen vanaf dat moment niet enkel met hun tentje naar zee, maar brachten hun huisje op wielen mee in de vorm van een kampeerwagen of caravan.

PROJECT CAMPING KUST

Het kampeertoerisme is onlosmakelijk verbonden met de kust. De **traditie** brengt bij heel wat mensen dan ook nostalgische herinneringen naar boven. Daarom gingen we deze zomer met dit thema aan de slag. De geschiedenis van het kampeertoerisme werd in kaart gebracht, er werden allerlei kampeerders en campinguitbaters geïnterviewd en er werden honderden oude foto's ingescand die nu op Beeldbank Kusterfgoed bewaard worden. De mooiste verhalen en foto's zijn nu gebundeld in het boekje 'Eb en vloed op Camping Kust'.

BENIEUWD?

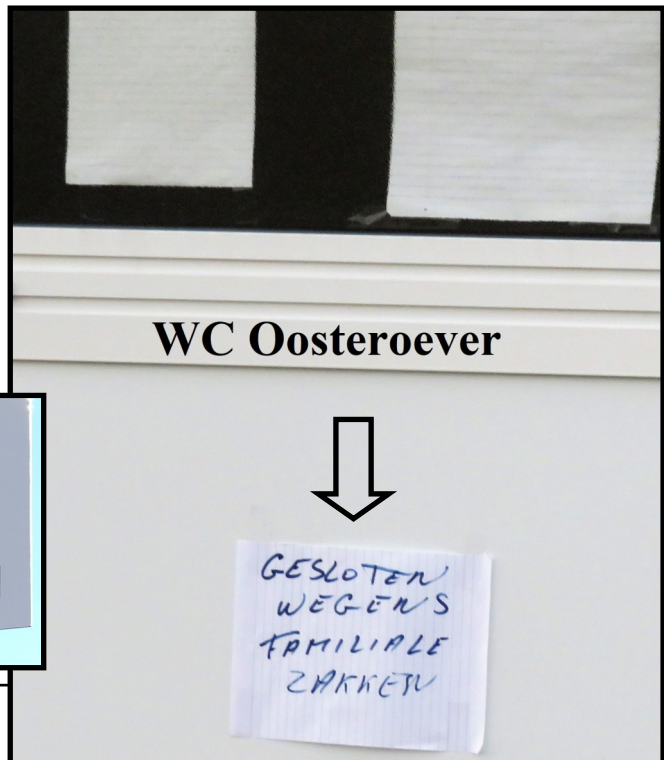
Ga jouw gratis exemplaar van het boekje 'Eb en vloed op Camping Kust' vanaf 15 augustus ophalen in de **bibliotheken of toeristische diensten** van Middelkerke, Oostende, De Haan en Blankenberge (zolang de voorraad strekt) of lees het boekje **digitaal** na op de site. Wie nog leuke herinneringen heeft aan kamperen aan zee, mag die altijd bezorgen aan Kusterfgoed via info@kusterfgoed.be. Kampeerfoto's kan je uploaden via Beeldbank Kusterfgoed of gratis laten inscannen door de erfgoedcel. Meer informatie op www.kusterfgoed.be/campingkust.

Stationsplein Oostende wordt **OOSTENDE-DOVER** plein

Tijdens 'Oostende voor Anker' was het Jan Piersplein heel even **MERCATORPLEIN**

Peter Bultink vertaalt internationaal succesboek Marinus

De Oostendse muzikant Peter Bultink vertaalde de kapersroman 'Marinus' en presenteerde op Theater aan Zee met stadsgenoot Sebastiaan Dewaele ook een theatermonoloog.

In 1948 schrijft Jan Van Dorp de kapersroman 'Flamands des Vagues' die zich in het 17de eeuwse Oostende afspeelt. Het boek wordt al in 1952 door een boekenclub in de Verenigde Staten uitgeroepen tot 'Het beste boek van de maand'.

Muzikant Peter Bultink vindt de roman op de zolder bij zijn grootvader en is meteen onder de indruk van het verhaal. Hij spreekt er met Sebastiaan Dewaele over en de twee maken er in de voorbije twee jaar een muzikaal ondersteunde theatermonoloog van. Marinus werd ook tijdens Theater Aan Zee opgevoerd op de scheepswerf IDP en werd meteen de nieuwe Nederlandstalige versie van het boek voorgesteld die op initiatief van Peter in hedendaags Nederlands werd vertaald. Peter nam het eerste hoofdstuk voor zijn rekening, Veerle van de Moortel, het tweede deel en Elke De Brouwer het derde deel. "Onze grootste zorg was om het oorspronkelijke ritme en de het timbre van de woorden zonder verraad aan de Franse versie te verraden. Ik hoop dat we er in geslaagd zijn want het boek hoort tot de wereldliteratuur, maar was wat in de vergetelheid geraakt", zegt Veerle. Het boek telt 368 bladzijden, is uitgegeven bij Bitbook.be en kost 25 euro.

Tekst en foto door Marc Loy

Van links naar rechts: Peter Bultink, Veerle van de Moortel en elke De Brouwer.

Betreft: Art. "Ruime woning op klein perceel" – Gidsenblad 2019-2 blz. 53

Geachte

Naar mijn persoonlijke mening, komen bovengenoemd artikel met bijhorende foto's verwarrend en onduidelijk over. Voor alle duidelijkheid: beide foto's tonen de gevels in de Prins Boudevijnstaat. Het artikel begint over een viswinkeltje in de St.-Paulusstraat geprangd tussen twee panden. Op de linkerfoto is er maar één huis in dit geval en het is de witte achtergevel van een huis in de St.-Paulusstraat. Dit huis werd echter NIET gesloopt en staat er nog steeds, zoals het er al ettelijke jaren staat. Pierre Claes heeft het huis met de donkergrijze gevel, op de linkerfoto, laten slopen en laten vervangen door nieuwbouw. Te zien op de rechterfoto.

Op de **hierbij geplaatste foto** vindt u beide huisgevels in de St.-Paulusstraat. Is het eerste winkeltje het viswinkeltje waarvan sprake in het artikel? Neen. Daarnaast de nieuwbouw met garage van Pierre Claes.

Groeten van Roger Timmermans

PS. Ik heb het hierboven besproken artikel, dat verschenen is in de Krant van West-Vlaanderen op 19 april 2019, NIET gelezen.

De opvolger van de Sea King, de NH90, verhuist naar Oostende. Dat nieuws raakte bekend net op de dag dat **de Sea King zijn laatste vlucht maakte.**

Marianne Danneels kon enkele beelden van dat laatste op de gevoelige plaat vastleggen.

De Britse krant The Guardian maakte zijn lezers warm voor een vakantie naar een van zes fantastische Europese kuststeden. Ook Oostende haalde de selectie.

*****

‘Oostende Rock & Roll’ het boek van **Frank Vermang**, heeft me geleerd dat de stad een indrukwekkende rockcultuur kent. Ik wist daar natuurlijk al een en ander van, o.m. via mijn jeugdvriend JP Boentges en via mijn jeugdige vriendin Tania; maar de overvloed aan reacties die ik kreeg nadat ik een recensie gepubliceerd had wees me op de omvang van die cultuur. Zelf maak ik daar geen deel van uit, want de rocker is een groep — ne zanger is een groep — en de vuurtorenwachter is een solitair, maar ik wil er wel in dialoog mee gaan. Ik doe dat vanaf deze zijde van de stad, de oosteroever, de kant die stedelingen wellicht ‘de overkant’ noemen. En ik doe het op mijn manier, want zingen kan ik niet.

Het resultaat staat hier: <https://florsnieuweblog.blogspot.com/2019/06/elk-zn-goeienavond-oostende-bonsoir.html> (mededeling FLOR)

Oosteroever slankt af voor bredere havengeul (Marc Loy)

Omwille van een betere toegankelijkheid van de Oostendse haven wordt de havengeul ter hoogte van de Halve Maan verbreed. Daarvoor wijkt een stuk oosteroever ca. 40 meter achteruit. De werken zijn gestart. De verbreding van de vaargeul is het sluitstuk van de werken die de toegankelijkheid van de Oostendse haven moeten verhogen. "Eerder hebben we hiervoor al volgende werken uitgevoerd: de afbraak van het Oosterstaketsel, de baggerwerken voor de verplaatsing van de vaargeul richting Oostende, de constructie van de havendammen en de bouw van de nieuwe radartoren op de kop van de oostelijke havendam", zegt Hadewych Verhaeghe, project ingenieur bij de afdeling Maritieme Toegang van het Departement Mobiliteit & Openbare Werken. De breedte van de vaargeul zal noordwaarts, ter hoogte van het restant van het vroegere Oosterstaketsel, toenemen van ongeveer 85 meter naar 125 meter. Zuidwaarts wordt de geul, ter hoogte van de toegang naar de Visserijsluis, verbreed tot 145 meter. Het huidige restant van het Oosterstaketsel, de oude radartoren en de elektriciteitscabine in de Buskruitstraat worden afgebroken. Na de verbreding zal de haven toegankelijk zijn voor jumbo ferry's tot 197 meter, cruiseschepen tot 219 meter, vrachtschepen tot 150 meter en installatieschepen voor windmolens tot 148 meter.

"In het zuidelijk deel wordt een verticale wand met een onderwaterberm geplaatst. In het noordelijk deel komt een hellende structuur gelijkaardig aan de huidige. De deklaag van die hellende structuur zal grotendeels bestaan uit één laag betonnen HARO-blokken zoals die nu ook al aan de zeezijde op de havendammen liggen", verduidelijkt Verhaeghe.

De werken kaderen in het Geïntegreerd Plan Kustverdediging en maritieme toegankelijkheid Oostende. "Met deze laatste uitvoeringsfase verzekeren en versterken we de economische positie van de haven van Oostende", aldus de projectingenieur. De werken zullen ongeveer anderhalf à twee jaar duren en zijn gegund aan de THV Jan De Nul – Soetaert – Smet voor een bedrag van 22.670.000 euro (incl. btw).

Openmonumentendag zondag 8 september 2019 > skybiken aan de 'Drie Gapers'; met wat uitleg van een Lange Nelle-gids de fiets op tot ongeveer 42 meter hoogte om per vieren Oostende te bewonderen (foto Rudy Laforce)

Foto Dirk Beirens

Blue Accelerator testplatform geïnstalleerd voor kust Oostende

Op **vrijdag 17 mei 2019** werd de installatie van het uniek maritiem testplatform op zee, ongeveer 500 meter voor de haven van Oostende, afgerond. Dit maritiem platform (RT1 = research tower) zal als uitvalsbasis dienen voor het opzetten van testen en demonstraties op zee. “Na de zomer zullen zowel bedrijven als kennisinstellingen de eerste testen kunnen uitvoeren”, vertelt Geert Dangreau, algemeen coördinator van Fabrieken voor de Toekomst.

Het testplatform is een realisatie van het project Blue Accelerator, waarbij een “living lab” op zee wordt gecreëerd. Bedoeling is om via dit lab in real life zeecondities innovatieprojecten in uiteenlopende mariene en maritieme sectoren te lanceren, met focus op golf, wind- en getijdenenergie en de bredere blauwe economie. Voorbeelden van mogelijke tests zijn bijvoorbeeld het opwekken van golfenergie, corrosieonderzoek, kabelmanipulaties ... “De demonstratie- en testmogelijkheden die dit project creëert vormen een onderdeel van de innovatieketen op het gebied van Blue Energy die we in West-Vlaanderen uitbouwen”, verduidelijkt Jean de Bethune, voorzitter van POM West-Vlaanderen. “Op de Greenbridgecampus is de Afdeling Maritieme Toegang een golfbak en sleeptank aan het bouwen, investeert UGent in bijkomende onderzoekslabo’s en ontwikkelen we een wetenschapspark gericht op de sector van mariene en maritieme technologieën.

Met dit testplatform versterken we onze positie als pionier op het terrein van blauwe energie.” Naast de realisatie van het testplatform en bijhorend ondersteunend kader, met o.m. een open innovatieplatform, zetten de projectpartners ook in op een innovatietraject voor de veelbelovende niche van drones voor offshore toepassingen. De testfaciliteit zal ook in dit kader zijn nut kunnen bewijzen.

Meer informatie op: www.pomwvl.be & www.nemos.org
<https://www.portofoostende.be/news/blue-accelerator-testplatform-ge%C3%AFnstalleerd-voor-kust-oostende>

BOLDERSHOF, STENEDORPSTRAAT – BRAND- VERZEKERINGPLAATJE OF BRANDPLAATJE

DANIEL DESCHACHT

“kiek ins noa bove”

Boven de ingangsdeur juist onder de dakrand hangt er tegen de muur een metalen schildje van circa 2 bij 2 1/2 decimeter, gehavend en in het wit overschilderd.

Dit brandplaatje kan al ongeveer zo'n honderd jaar oud zijn.

Deze brandbestendige schildjes zijn in feite slechts kentekenen van verzekering. Destijds werden ze op aanwijzing van verzekeringsmaatschappijen met spijkers bevestigd aan gevels of muren van solide huizen in de stad en ook aan talrijke boerenhofsteden, meestal op een hoogte van 3 tot 5 meter boven de begane grond.

Al werden panden geheel of gedeeltelijk door brand verwoest, de schildjes zouden het zonder twijfel overleven en zij zouden het mogelijk maken, vast te stellen welke maatschappij onder welke voorwaarden de schade zou vergoeden, c.q. een beloning zou toekennen aan het betrokken brandweerkorps, dat er alles aan had gedaan om de schade te beperken. De schildjes in kwestie worden heel karakteristiek “brandverzekeringsplaatjes” genoemd of kortweg “brandplaatjes”.

Doordat ze in onbruik raakten, geschiedde er iets merkwaardigs. Men bleef door de jaren heen namelijk vasthouden aan de gewoonte de panden rood of wit te sauzen. De plaatjes, die als kenteken overbodig waren geworden, werden niet meer ontzien en driftig meegesausd. Ze namen overal als kameleons de kleur van hun omgeving aan, waardoor ze tenslotte niet meer opvielen en deswege langer aan de gevels bleven zitten dan elders! Deze onbewuste conserveringsmethode heeft echter ook nare gevolgen gehad, want bij vernieuwing of sloop van oude panden werden vele der overschilderde plaatjes achteloos weggegooid tezamen met gevelpuin.

Blussers bij zo'n huis deden extra hun best om een premie van de verzekeringsmaatschappij op te kunnen strijken als ze de schade wisten te beperken.

Opschrift en voorstelling

LA BELGIQUE
(Koningskroon) in zoverre
beschilderd: letters in goud,
kroon rood en goud – tegen
lichtblauwe achtergrond.

Materiaal / maatschappij /

La Belgique S.A.
Compagnie d' Assurances,
Brussel, 1855

2 illustraties D. Deschacht

MORDAN

NATUURVLEES DOBBELAERE
Christinastraat 69 - 8400 OOSTENDE

Tel. 059/50 52 45 - Fax: 059/50 07 85

e-mail: denatuurwinkelmordan@skynet.be

(400 m² verkoopsruimte)

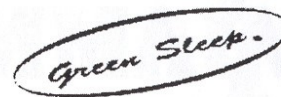
Openingsuren: 9.00 H. - 18.30 H.
Ook op zaterdag. Zondag gesloten

*De Natuurlijkste
zaak van de kust!*

**GREEN
SLEEP**

100% "NATUURLIJK"
SLAAPCOMFORT
(200 m² toonzaal, 1e verdieping)

Dieetvoeding, VERSE natuur-, vegetarische en biologische voeding.

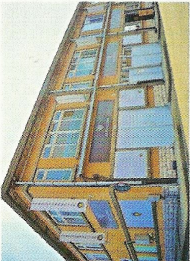
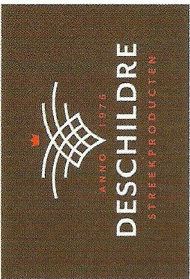
Hormonenvrij vlees (vzw. Plattelandsontwikkeling)

Voedingssupplementen en sportvoeding. Natuurlijke cosmetica.

150 kruidenpreparaten uit eigen labo!

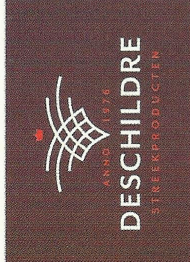
DESKUNDIG ADVIES VAN 4 PARAMEDICI EN HERBORIST

STREEKPRODUCTENWINKEL

Proef regio en traditie

MAGASIN DE PRODUITS DU TERRON

Gouter region et tradition
Taste craftsmanship and tradition

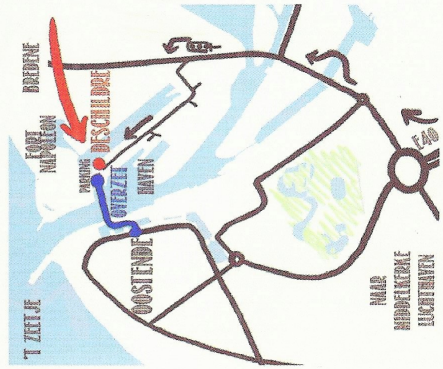
OPEN / HORAIRES

Ma - Za / Lu - Sa / Mo - Sa
9:00 - 18:00 (6:00 pm)

Zondag / Dimanche / Sunday
10:00 - 18:00 (6:00 pm)

LIGGING / LIEU / LOCATION

Onze belevingswinkel is gelegen aan de gratis parking (Marriottplein), waar je de overzetboot kan nemen naar het centrum. Notre magasin est situé à côté du parking gratuit (Marriottplein), où on peut prendre le ferry local vers le centre d'Ostende. Our store is next to the free parking (Marriottplein), where you can take the cityferry towards Ostend.

TOESPRAAK N.A.V. 30 JAAR OOSTENDSE GIDSENKRING LANGE NELLE IN PANORAMA- ZAAL VAN CC DE GROTE POST OP 29 JUNI 2019

MARC LOY

In naam van het bestuur verwelkom ik graag de collega-gidsen, de niet-gidsende leden, sympathisanten en beschermcomitéleden. Welkom ook aan de afgevaardigde bestuursleden van de zusterverenigingen Brugge, Ieper, Roeselare, Tielt en de Westhoek en aan de schepenen Maxim Donck en Bart Plasschaert. De burgemeester heeft verplichtingen buiten de stadsgrenzen en de schepenen Silke Beirens, Charlotte Verkeyn en Hina Bhatti laten zich verontschuldigen. Van andere genodigden vernamen we niets. Hun namen zijn doorgespeeld aan de dienst verdachte verdwijningen.

30 jaar gidsenkring Lange Nelle. Alleen de Nikè van Samotraké - het kopie van dit origineel staat in het Parijse Louvre - haalt het op onze kring in leeftijd en culturele uitstraling maar verliest het van onze gidsen inzake spraakvaardigheid en mobiliteit.

30 jaar gidsenkring: Kwatongen beweren dat de kring het al zo lang volhoudt omdat er om de 5 jaar een uitgebreide walking dinner aan vast hangt. 10 jaar geleden was er ons porseleinen jubileum in de Royal North Sea Yacht Club, 5 jaar terug ons zilveren in de Venetiaanse en nu in deze Panoramazaal ons - ik heb het opgezocht - parelmoeren jubileum, Ensoriaanser kan het niet. En noteer: drie keer op rij met prachtig weer. Trouw overigens aan het Oostends gezegde: 'Je hebt het weer da je verdient'.

Hoe het historisch allemaal liep, ervaar je in de bescheiden expo 'Vergeet de gids niet' in het Stadsmuseum in de Langestraat. Na een bezoek - het kan nog tot eind augustus - onthoud je wellicht dat we in 2000 de Prijs Cultuurraad Oostende mochten ontvangen en dat we in 2001 onderdak vonden in het Spaans Huisje.

Drie keer organiseerden we zelf een Gidsencursus, dan nam Syntra West het van ons over en konden wij putten uit de best opgeleide kustgidsen.

Gestart met 14 m.n. de geslaagden van een eerste cursus geïnspireerd door Dries Vermeesch die zich gesteund wist door de Heemkring De Plate en de Kamer van koophandel.

Foto D. Beirens

Vandaag zijn we met circa 45 die garant staan voor meer dan 70 diverse wandelingen, musea- en expositiebezoeken, fietstochten, busrondritten en boottrips.

Het mag dan wel onze core business zijn, maar een gidsenkring is meer dan de optelsom van het aantal bedrijvige gidsen en de hoeveelheid gepresteerde beurten. Een gidsenvereniging leeft pas echt als ze kan rekenen op de onbezoldigde inzet van zoveel enthousiaste collega's. Anders hadden we in de voorbije decennia nooit zo'n divers aanbod kunnen opbouwen ... .

Die collectief opgedane kennis investeren we ook in ons gewaardeerd gidsenblad, het jaarboek, de uitstappen, de medewerking aan radio Noordzee. Met die knowhow kunnen we ook inspelen op de vraag van onze bevoorrechte partners uit de culturele sector waar we al even lang in alle vertrouwen mee samenwerken: het provinciedomein Raversyde, Toerisme Oostende, de dienst Cultuur van de stad, het Fort Napoleon, de Groendienst, het Kursaal, de stad Oostende, Heemkring De Plate, Haven Oostende, rederij Franlis, de Mercator, Amandine, The Cristal Ship, Westtoer... .

Ook na 30 jaar brengen we het vaak nog onbekende verhaal van het maritieme, artistieke en koninklijke verleden van deze stad. Het blijft voor ons gidsen ook na al die jaren een voorrecht om toerist, aangespoelde of autochtoon de Stad aan Zee en de boeiende wereld die er passeert te mogen openbaren.

30 jaar: Van de Tuinen van Stene tot de offshore windmolenparken, van het keizerlijke Fort Napoleon tot het koninklijke provinciedomein Raversyde.

We horen het op bijna iedere wandeling: Oostende is veel verbeterd! Er is gesloopt, gebouwd, gerenoveerd en gerestaureerd. Maar ook het gidsen zelf is sterk geëvolueerd: eerst was er de concurrentie van de audiogids in musea. In het voorbije decennium wordt de geïnteresseerde bezoeker aan stad of expo in woord en beeld geïnformeerd door een mozaïek van app's op zijn of haar Smartphone. Maar hoe boeiend, interactief en entertainend onze elektronische collega ook is, de goede oude levende gids op bestelling haalt het qua enthousiasme, timing, stiptheid, luisterbereidheid, feeling voor de groepsdynamiek, humor en organisatietalent van de digitaal gestuurde tablet of iPhone.

30 jaar gidsenkring Lange Nelle en het besef dat we nu zelf ook een klein stukje Oostendse geschiedenis zijn geworden.

Foto D. Beirens

REPRODUX

Heilig Hartlaan 13

8400 OOSTENDE

Tel. 059/70.16.12

Fax 059/80.66.57

e-mail: reprodux@telenet.be

www.reprodux.be

PRINTEN – PLOTTEN

KOPIEREN – DIGITALISEREN

INBINDEN – LAMINEREN

KANTOORARTIKELEN

STEMPELS – GRAVEERPLATEN

JEUGDCULTUUR IN OOSTENDE JAREN '60

SONJA VANHEE

In Oostende groeide in de jaren '60 een "jeugdcultuur" waarin "vrijheid" en "individualisme" sleutelwoorden waren. Toen was voornamelijk het centrum een bruisende culturele broeihaard. Oostende was een stad van komen en gaan. In de havenstad en terminus ontmoetten diverse nationaliteiten elkaar.

Het internationale verkeer bracht diverse talen en allerlei nieuwigheden en trends in het uitgangsen leven naar de stad en had een grote invloed op de toenmalige jongerencultuur.

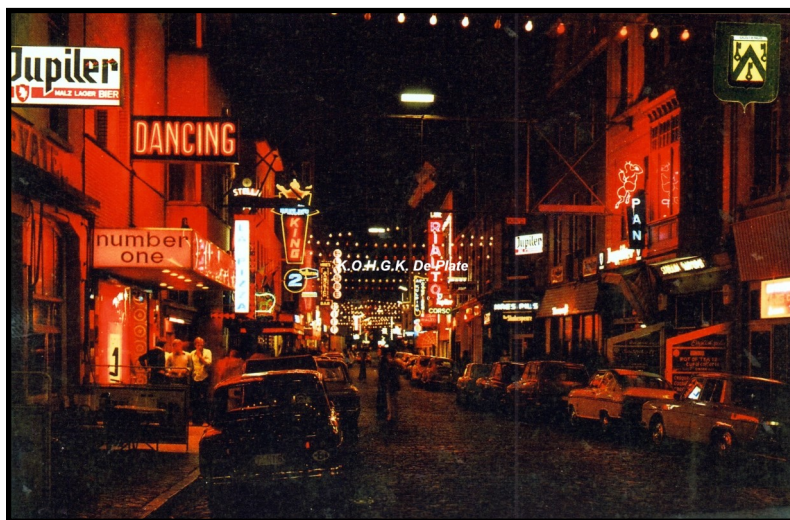
Oostende was gekend voor zijn avant-garde en veel muzikanten, schrijvers, kunstenaars en filmmakers verbleven er tijdelijk of permanent.

De jonge babyboomers maakten tijdens de golden sixties een versnellingsmoment mee voor een culturele jongerenrevolutie. Maar de al dan niet intense beleving verschilde van jongere tot jongere wat tot uiting kwam in diverse subculturen. En ook achteraf was, afhankelijk van de herinneringen, de evaluatieve terugblik op die periode heel divers.

Voor mij althans is deze periode zeer bepalend geweest voor mijn individuele ontwikkeling en interesses.

Een stille revolutie woedde tijdens de sixties. De naoorlogse economische hausse en de babyboom, de langzame ontzuiling en ontkerkelijking zorgden ervoor dat de jongere generatie andere waardepatronen ontwikkelde waarbij de individuele ontwikkeling centraal stond.

Het was het begin van een jeugdculturele stroming die zich afzette tegen de wereld van de volwassenen. Niet langer de volwassenen maar juist groepen leeftijdsgenoten waren het rolmodel geworden. De jukeboxen verdeelden veel Engelse of Amerikaanse muziek. Muziek was een belangrijk identificatiemiddel. Er ontstond nieuwe muziek voor de jeugd, die de volwassenen provocerend in de oren klonk. Zo ontstonden jeugdculturen die jongeren in staat stelden verschillende rollen aan te nemen en uit te proberen. Men erkent dat er verschillende jaren '60 bestonden naargelang de keuze van sfeer, de leeftijdsgroep, de muziek, de cultuur waartoe je wilde behoren. In de jaren '60 leefde sterk het gevoel dat jeugdcultuur één ongedeelde groep was die ageerde tegen de volwassen cultuur. Maar al heel snel versplinterde de jeugdcultuur zich in diverse subculturen. Met als extra kenmerk dat normen en waarden vorm kregen in taal, kleding, lichaamsversiering (kapsels, juwelen) en muziek. De jeugdcultuur kende een buiten- en een binnenkant. Er waren tientallen dancings dag en nacht open, wat een geweldige sfeer creëerde. Wegens de danswet van 1960 waren die enkel toegankelijk vanaf 18 jaar zonder voogd. Voor jongeren kwam er een nieuw aanbod.

Langestraat by night, foto coll. De Plate <https://www.deplate.be/searchpage/LANGESTRAAT>

Nvdr Foto uit A. Van Caillie, Oud Oostende in Beeld, deel 3, foto 178, het Hazegras circa **1965**, ook op <https://www.deplate.be/trefwoorden/non-stop-jeugdclub>. Bewerkte tekst Van Caillie + tekst bij foto opening La Casa op <https://www.deplate.be/searchpage/la%20casa>. Op 2 november **1963** opende **het jeugdhuis 'La Casa'** in een pand onder de Kon. Schouwburg, vroeger de "Moulin Rouge", en vanaf 1969 kreeg het de definitieve naam 'De Kim'. De **jeugdclub Non Stop** zat in 1963 boven in de schouwburg. Maar de nakende afbraak van de schouwburg verplichtte de jeugdclubs te verhuizen. Op de braakliggende grond van het oudspoorwegstation, dat in 1956 werd afgebroken, werd rond 1960 een houten loods opgetrokken om er de handelsbeurs "Tecnik Hotel" in onder te brengen. 'La Casa' verhuisde naar dat tijdelijk gebouw ('de barakken') aan het Ernest Feysplein (zie boven). In 1966 vond de jeugdclub 'Non Stop' onderdak in de dezelfde houten loods. Deze jeugdclub bleef er tot in juni 1969.

In juni 1962 werd er een Jeugdraad en een Actiecomité voor de jeugd opgericht. Vervolgens ontstonden eind januari 1963 de Jeugdclubs **NON STOP** en **LA CASA** waar jongeren vanaf 16 jaar mochten dansen. Het Stadsbestuur dat gewillig op de evolutie inspeelde, stelde eerst enkele zalen van de leegstaande Stadsschouwburg ter beschikking en later een loods ('De barakken') op het Hazegras.

In de Langestraat droeg een gereputeerde dancing de naam "De Stop" en als tegenreactie noemden de jongeren hun club "Non Stop" om duidelijk te maken dat het er anders aan toeging. Vanaf het begin werd een evenwicht gezocht tussen de drie levensbeschouwingen met als tenoren: socialisten = vrijzinnig, liberalen = neutraal en de katholieken = confessioneel.

Uiteindelijk kwam dan toch opnieuw de verzuiling. Jeugdclub **NON STOP** stond uiteindelijk voor katholiek en de leden zaten boven, de socialisten richtten nadien **LA CASA** op en zij zaten beneden en later stichtten de liberalen **OHK** op een andere locatie.

Voor de toegang tot de commerciële inrichtingen in de Langestraat gold wettelijk de minimumleeftijd van 18 jaar maar veel ouders vertrouwden deze omgeving niet. Privéclubs hadden het voordeel dat er wel voldoende toezicht was en dat educatieve voorwaarden gegarandeerd zouden blijven.

Opening jeugdclub 'La Casa', fotocollectie De Plate Oostende met dank voor overname,
<https://www.deplate.be/searchpage/la%20casa>

Interieur jeugdclub Non-Stop, foto collectie Herman Defurne omstreeks 1972. Beeldbank
Kusterfgoed DFD04193—Stad Oostende CCBY4.0—aankoop stadsarchief 2014

Daarom ook was de jeugdclub **NON STOP** omkaderd met een geheel van hobbyclubs en ongeveer 35 verschillende culturele en vormende activiteiten: club voor toneel, kleinkunst, film, pers, kunstinitiatie, techniek, diverse sportclubs, debatclub

Op de kermis

Muziek en dans speelden een grote rol in de sfeermaking. Eerst werd er gewerkt met een jukebox waardoor iedereen zijn geliefde dans kon kiezen en daarna werd de professionele geluidsinstallatie met draaitafel en mengpaneel door discjockeys in gebruik genomen. Elke maand werd een orkestje uitgenodigd. Zelf heb ik er nog Ferre Grignard weten optreden.

In die grote ontspanningsruimte heerste er een uitgelaten stemming. Vriendschappen werden aangeknoopt, de eerste verliefdheden beleefd, sociale ervaringen werden opgedaan, een ontgoocheling met een traan weggepinkt.

Kortom men kwam er om te kussen, te vrijen **en te dansen. De meesten om te flirten, om “een schéir te doen”**. Drankmisbruik kwam zelden voor. Maar alles bleef onder ongemerkt toezicht.

Vele jongeren hebben er tussen hun 16 en 18 jaar de smaak voor bepaalde muziekgenres en dansen te pakken gekregen en er hun eerste grote liefde ontmoet.

Sonja & Arno foto collectie S. VANHEE

OOSTENDE
Kastanjelaan 3
8400 OOSTENDE
info@azuriet.be
059 51 49 51
www.azuriet.be

OUDENBURG
Hoogstraat 13
8460 Oudenburg
hilde@azuriet.be
05979 55 05

27 MEI 1940: DE LUCHTAANVAL OP DE CONSCIENCESCHOOL WESTERKWARTIER

GEORGES RUYSS

Voorspel

De Duitsers waren op 10 mei 1940 België binnengevallen. De snelheid waarmee ze ons land veroverden veroorzaakte overal chaos en werkte verlamdend op alle burgerlijke instanties. Te Oostende kwam al weken eerder een grote ononderbroken vluchtelingenstroom uit het binnenland aan die een vluchtroute naar Frankrijk of Engeland probeerde te vinden. Op woensdagavond 15 mei was het zover en vielen de eerste bommen op de stad. De paniek onder de bevolking was groot en op sommige getroffen plaatsen daagden de eerste benden plunderaars op. Vanaf de 20ste volgden de luchtaanvallen bijna non-stop. In de nacht van 26 op 27 mei kwamen talloze brandbommen op de stad neer. Het stadhuis stortte gedeeltelijk in en een felle brand ontstond. Alle dossiers gingen verloren. De nog aanwezige stadsdiensten werden overgebracht naar het nieuw gerechtshof. In de morgen van de 27ste voltrok zich een nieuw drama te Oostende.

Wie of wat waren de Crabs ?

Naast de strijdende legereenheden meende de regering, inmiddels veiliger oorden opzoekend, alle mogelijke krachten te benutten om de vijand tot staan te brengen.

Het ministerie van Landsverdediging vorderde op 12 mei 1940 via de radio, door aanplakbrieven en de rijkswacht, alle Belgische jonge mannen op tussen 16 en 35 jaar die niet aan de dienstplicht onderworpen waren, onder de wapens om een werfreserve aan te leggen, samen met de mannen tussen de 19 en 35 jaar die medisch geschikt waren, maar om een of andere reden vrijgesteld waren van legerdienst. Ze werden verwezen naar de “Centres de Récruitment de l'Armée Belge” (CRAB) die inderhaast in de steden opgericht werden. Er werd benadrukt dat ze een deken en mondvoorraad voor 24 uur moesten meebrengen.

Bij weigering van zich aan te bieden, zouden ze als deserteur beschouwd worden. Vanaf 14 mei werden, wegens de snelle opmars van de Duitsers, deze centra verlegd naar de West-Vlaamse steden Kortrijk, Roeselare, Ieper en Poperinge.

Ter plaatse was gepland dat ze vooraf een korte opleiding zouden volgen tot soldaat, om indien nodig in de strijd te worden geworpen of na enkele dagen naar Frankrijk doorgestuurd te worden.

Pas op 15 mei werd een commandant aangesteld voor deze werfreserve.

Beladen met wat kledij en voeding voor enkele dagen, gingen vele jongens van thuis uit, alleen of in groepjes op pad: per fiets, met de trein, soms al liftend naar de verschillende opgegeven centra. Van soldaat worden kwam uiteindelijk weinig in huis. Door de snelle Duitse opmars moesten de meeste verzamelplaatsen snel worden ontruimd en met de adem van de Duitsers in de nek was improvisatie troef. Toen ook de West-Vlaamse centra onder Duitse voet dreigde gelopen te worden, werd de rekruteringsreserve zonder nauwkeurige opdrachten of begeleiding naar verzamelpunten in Noord-Frankrijk gestuurd.

Op 23 mei 1940 kwam hier te Oostende een groep van 300 Crabs toe. Ze werden voorlopig gevoegd bij de derde compagnie van het tweede bataljon dat hier tijdelijk gelegerd was. Ze logeerden in barakken die geplaatst waren naast de hippodroom, anderen logeerden in het Royal Palace Hotel en sliepen daar op de vloer. Een groot aantal van hen belandde in de Conscienceschool waar ook militairen gelegerd waren. Ruim 200.000 Belgische jongeren waren zo op de dool, vanuit de verschillende verzamelpunten vertrokken met bestemming Frankrijk. Ze kwamen terecht per fiets of te voet, naast de terugtrekkende Belgische, Franse en Engelse soldaten op overvolle wegen en tussen de één miljoen vluchtelingen die alle richtingen uitliepen. Duizenden jongens dwaalden zo door de zwaar onder vuur genomen steden op zoek naar hun bestemming.

Voor de helft van die jongens eindigde het avontuur aan de Franse grens, toen de Duitsers voor Duinkerken stonden. Zij die Saint-Omer, Calais, Duinkerken, Boulogne-sur-Mer en Abbeville bereikten, kwamen daar midden in de Duitse bombardementen terecht. Vele honderden lieten daarbij het leven. Voor degenen die met wat geluk, de voorlopig onbezette zone in Noord-Frankrijk bereikten was de nieuwe bestemming Rouen, vanwaar ze per trein naar een der vele kampen in Zuid-Frankrijk werden overgebracht. Maar na de overgave van Frankrijk enkele weken later, besloot men ze terug te sturen naar ons land.

Ze keerden zo goed en zo kwaad als het ging, vanaf eind juli tot augustus 1940 naar huis terug. De laatste trein uit Frankrijk vertrok daar op 20 augustus. Ruim 100.000 jongens waren dan al teruggekeerd. Iedereen hield aan deze exodus bittere herinneringen over. Die jongens werden later ook nooit als militairen beschouwd.

De **Consciencesschool** was, net als andere scholen in de stad in die periode al enige weken benut als legerplaats van militairen op doortocht. De aankomst van de Crabs in de school was in feite een noodoplossing om deze gasten min of meer comfortabel te herbergen. Dit in afwachting van meer informatie tot doorverwijzing. Niemand wist precies in de chaos van die dagen, wie de leiding ter plaatse over hen bezat en wat diende te gebeuren. (Enkele bekende Crabs: acteur Nand Buyl, zanger Bob Davidse, tv-icoon Maurice De Wilde, schrijver Hubert Lampo, schrijver Ivo Michiels, schrijver Piet Van Aken, weerman Armand Pien en tekenaar Marc Sleen.)

Hiernaast > **het monument van de Crabs te Poperinge, hoek Gasthuisstraat en Hondstraat.**

Spionage en de rol van de Ausland Organisation

De bewering van dhr. Vilain (gewezen hoofdbibliothecaris Oostende en vermaard heemkundige): “dat er **verraad** in het spel was”, kan terecht zijn.

Al vanaf de mobilisatie, doken overal de geruchten van spionage op. Reclameborden van “Chicorei Pacha” werden langs de straten weggenomen omdat op de achterzijde geheime codes werden gevonden. De bevolking werd via de radio gewaarschuwd om alert te zijn voor mogelijke valschermspringers en spionnen.

In de grote concentratie van vluchtelingen te Oostende mag men quasi met zekerheid stellen dat er Duitsgezinde infiltranten tussenliepen die hun moment hebben afgewacht.

Een ander mogelijkheid is dat het verraad intern te zoeken was. Te Oostende bestond zoals in enkele andere grote Belgische steden, al voor de oorlog een actieve kern van de AO (Ausland Organisation van de NSDAP, de Nationalsozialistische Deutsche Arbeiterpartei). Een actieve vereniging van Duitsers die verbleven in het buitenland. Deze organisatie die met de zetel der partij in contact stond, werd al van voor de krijgsverrichtingen verdacht van spionageactiviteiten.

Nooit werd echter bewezen of de opdracht tot georganiseerde spionage door de AO kwam van de Abwehr (De Duitse inlichtingdienst die tot doel had het verzamelen van informatie in binnen- en buitenland) en of er toestemming daartoe gegeven werd door de AO-leiding. Het is wel mogelijk dat sommige leden in hun elan en overdreven ijver andere dan algemene informatie doorgegeven hebben aan de partijleiding. (dixit Gauleiter Hermann Bohle op het proces te Nurenberg)

27 mei 1940: de aanvallende Stuka's

De aanval op de school gebeurde volgens ooggetuigen door twee Stuka's. In feite betrof het hier 2 toestellen Junkers Ju-87 een tactische duikbommenwerper "Sturzkampfflugzeug" in het Duits (*samentrekking Stuka*). Alle latere duikbommenwerpers (o.a. de Ju-88 die dubbel zo zwaar woog: 10 ton) waren in feite Stuka's. De Ju-87 kreeg als legendarisch toestel echter de naam Stuka toegemeten omdat dit het eerste type was en in het begin van de krijgsverrichtingen vele successen behaalde.

Het toestel bezat een motor van 1200pk en kon een bom dragen van 550kg, of een van 250kg en 4 van 50kg. Bovendien bezat het 3 mitrailleurs van 7,9mm, 2 vooraan en 1 achterwaarts gericht. De spanwijdte was 13,8m en de lengte bedroeg 11,1m. De actieradius, voor de modellen in 1940, was 600km.

Het dak van de cockpit bestond uit 50mm dik gepantserd glas.

Door de typische V-vormige vleugelbouw had de piloot een beter zicht op de situatie onder hem op de grond. Tevens was er een doorkijkraam in de vloer van het toestel. De maximum snelheid was 320km/u., in die tijd fenomenaal en ongeëvenaard. Tijdens de duik bereikte het toestel zelfs 600km/u. Deze befaamde duik kon door de piloot afgeremd worden, voor het precisiewerpen van de bommen. Deze duik ging vergezeld van een schrikbarend gehuil dat de vijand verlamde. Men noemde dat "de trompetten van Jericho".

De Duitse Blitzkrieg was zo overweldigend snel dat de Stuka's bijna dagelijks van basis konden veranderen en steeds het oprukkend Heer (*het Landleger*) van nabij konden volgen. De Stuka's bezetten dezelfde dag nog de ingenomen vliegvelden nabij de frontlijn en konden zodoende voortdurend de nodige luchtsteun aan de stoottroepen geven.

De Ju-87 was zo ontworpen dat er niet veel faciliteiten op de vliegvelden nodig waren. Het vliegtuig kon zelfs gemakkelijk op grasvelden landen en opstijgen.

Zo werd al op 14 mei het vliegveld van Peer bezet door toestellen van het JG26 en het JG2, op 17 mei volgde het vliegveld van St-Truiden (Brustem), op 18 mei Neerhespen en Landen en op 19 mei het vliegveld van Bevekom (JG27) en Chievres (JG26). Op 23 mei werd het vliegveld van Deurne bezet door toestellen van het JG26 en het JG5. Oostende viel dus ten prooi aan aanvallen uitgevoerd vanaf de vliegbasissen uit België.

De aanval op de school: 07:55 uur

Het centrum lag onder de rokende puinen van de bomaanvallen die sedert enkele dagen de stad teisterden. Brandweerlui en hulpverleners zochten onverdroten in de ruïnes naar mogelijke slachtoffers en probeerden plundersers op afstand te houden.

Die bewuste maandag, even voor acht uur, daagde plots een Rotte Stuka's op, (een Rotte was een groep van 2 vliegtuigen ongeveer 500m van elkaar) die laag van over zee kwamen aangevlogen en doelbewust de Hendrik Conscience-school aanvielen. Daar waren op dat ogenblik naast een klein aantal militairen-artilleristen, een grote groep jonge reservisten CRAB's tijdelijk ondergebracht. De Stuka's bestookten de turnzaal die als slaapkamer was ingericht met hun splinterbommen terwijl hun mitrailleur dood en vernieling zaaiden op de binnenkoer. De gevolgen van de moordende raid waren verschrikkelijk. Overal lagen uiteengereten lichamen, naast de vele kermende gewonden. "Het waren allemaal onschuldige slachtoffers, die de dood werden ingejaagd door een gewetenloze spion. De nabestaanden van de doden, de gewonden en overlevenden, kregen pas na 50 jaar een statuut (erkenning) maar hebben nooit een financiële tegemoetkoming ontvangen." (aldus Vilain)

De vele gewonden werden overgebracht naar het Burgerlijk Ziekenhuis en de H.-Hartkliniek. Verschillende verlaten huizen in de Dokter Verhaeghestraat tegenover de school werden vernield. Zelfs op het Sint-Catharinaplein lagen er doden.

In 2005, 65 jaar na de feiten werd een gedenkplaat onthuld op de hoek van de Dr. Verhaeghestraat en het Conscienceplein.

Aantal slachtoffers

Volgens toenmalige geruchten waren er (zowat) 40 doden en vermisten na de aanval op de school. (Verslagen van de PLB & Vilain)

Andere bronnen maken gewag van 35 doden. (Het Handelsblad van de Kust).

Feit is dat uit de ravage een paar uur later 22 lijken werden geborgen: 18 Crabs en 4 militairen en vele zwaargewonden, van wie nog 3 Crabs enkele dagen later overleden in de kliniek van de E. Cavellstraat. Dat bracht het dodental op 25. Op 29 mei werden nog 2 onbekende lichamen van onder de steenbrokken van de turnzaal geborgen.

Bij huidig nazicht van de officiële documenten waarin de Conscience-school uitdrukkelijk vermeld wordt als plaats van overlijden kunnen we vaststellen dat er in totaal 27 doden vielen als gevolg van de luchtaanval op de school.

Bij de gedode Crabs die afkomstig waren uit alle delen van het land waren 2 jongens van 15 jaar, beiden uit Schaarbeek en 5 van amper 16 jaar, afkomstig uit Boom, Haut-Itre, Ganshoren, Lommel en Lede.

In zijn artikel verschenen in "De Plate" (mei 1985) beschrijft dhr. Vandamme de paniek en het wegvlugten van de jonge mannen in alle richtingen, weg van de plaats des onheils.

Verschillenden jongelingen onder hen werden voor het eerst geconfronteerd met de verschrikkingen van een luchtaanval, zodat het niet verwonderlijk is dat een aantal in paniek en zonder omzien, na de aanval onverwijd de weg naar huis terug hebben ingeslagen. De geruchten van een nakende overgave hebben daartoe eveneens bijgedragen. Hiermee kan het aantal vermisten van die dag worden verklaard. Op diezelfde maandag 27 mei, lieten te Oostende bij andere aanvallen op de stad 37 burgers, stedelingen en vluchtelingen, het leven. Vele huizen werden vernield of zwaar beschadigd. 's Anderendaags in de vroege werd de Belgische overgave getekend in het kasteel van Anvaing in Henegouwen.

Lokalisering van het doelwit

Dat de school als precisieaanval, niet per toeval gekozen was door de twee vliegtuigen, wordt door dhr. Vilain als quasi zeker aangenomen. Dit in tegenstelling met de aanvallen die de vorige dagen het stadscentrum teisterden en die enkel als het zaaien van terreur bedoeld waren, met als enig doel de burgerbevolking te doen verlangen naar het einde van de vijandelijkheden. Immers geen troepenbewegingen of fabrieken vormden te Oostende enige bedreiging voor de vijand. De vraag stelt zich hoe het mogelijk is geweest dat de Consciencesschool zo gemakkelijk als doelwit te lokaliseren was voor de aanvallers uit de lucht, die toen niet over moderne opsporingsapparatuur kon beschikken ?

Hiervoor zijn er verschillende factoren die in aanmerking komen:

1-De briefing van de piloten zal zeer duidelijk geweest zijn. En het doel nauwkeurig omschreven door specifieke gegevens. (bekomen door spionage)

2-De Duitse piloten in de Blitzkrieg waren zeer onderlegd en geoefend. Bij het begin van de vijandelijkheden beschikte de Luftwaffe over een elite van piloten die in de Spaanse burgeroorlog veel ondervinding hadden opgedaan.

3-De Ju-87's waren uitermate geschikt om precisiedoelen aan te vallen (zie boven)

4-De weersomstandigheden waren zeer gunstig: op 27 mei is de zonsopgang om 05:44u. en het was die dag laagwater om 09:47u. Het aanlooprichtpunt; de tweede golfbreker vanaf het richtpunt Kursaal lag dus duidelijk in het vizier en was een goede aanwijzing als aanloop.

5-Volgens gegevens kwamen de twee aanvallende vliegtuigen van over zee laag aanvliegen. Bezien we zelf de ligging op de kaart van uit de zeerichting, naar het doel de Consciencesschool: merken we de havengeul en de rokende puinen van de oude stad en het kursaal links, volgend de tweede golfbreker, haaks op de kustlijn landinwaarts, komen we bij het doelwit precies 1km verder. De school ligt daarenboven ingesloten tussen 2 pleintjes goed zichtbaar van uit de lucht: het Gerechtsplein en wat verder het grotere Sint-Catharinaplein.

Dat maakt dat de toestellen voor de tweede golfbreker aan hun klim konden beginnen, om direct daarna hun moordende duikaanval uit te voeren.

Het Duitse krijgsgedagboek gaf volgende laconieke vermelding:

27 Mai - Kriegstagebuch KTB Heeresgruppe Mitte –18^e Armee – Luftflotte II – IV Fliegerkorps Kampfeinsatz. Rollende Angriffe gegen die Häfen Ostende, Nieuport, und Zeebrügge. Gute Trefferlage in umfangreicher Kaianlage, auf Schiffen, Kanalschleusen, Bahnhöfen, Depots, Brücken, Eisenbahnanlagen usw.

Meer weten via deze bronnen:

- Omer Vilain 'Drie vergeten feiten' in 'Langs 't hard zand', Oostende, 1973.
- 'De rekruteringsreserve van het Belg. leger in 1940. Een politiek en militairstrategisch probleem'. Vandeweyer, L.
- De Auslands-Organisation der NSDAP in België 1932-1944 - artikel R. Bijen
- Verslagen PLB – F. Lauwereins
- Bommen op België - Com. Gen. PLB
- Geschiedenis van het Belgisch Leger (2 delen) uitgeverij Grisard
- 10 mei Jongens van de Werfreserve –Paul Put - uitgeverij De Krijger
- De Plate jg. 1982 e.v. Onbekend oorlogsdagboek
- De Plate mei 1985 –Artikel Gerard Vandamme
- Historiek Bombardementen van Oostende - Het Handelsblad van de kust 1944
- Oostende onder de Nazi's -Asseloos
- De Duinengalm - Juli 1940
- [www.Lexicon der Wehrmacht.de](http://www.Lexicon.der.Wehrmacht.de) + www.tracesofwar.nl + www.luchtvaartgeschiedenis.be/vliegvelden

ASPECTEN VAN HET LEOPOLDPARK VERTELD IN DE GIDSEN RUBRIEK RADIO NOORDZEE

GEM DHAENENS

1 DEN HOF

Als Leopold II koning wordt in 1865, heeft Oostende nog stadswallen. In 1852 stelt de Diksmuidse tuinbouwkundige specialist en grootgrondbezitter Bortier het voor aan het stadsbestuur om buiten de Oostendse vestingen een park aan te leggen, namelijk net buiten de Westpoort (de poort naar Nieuwpoort), één van de toenmalige stadspoorten. De grond is militair domein en behoort toe aan het ministerie van Landsverdediging. De kinderen benutten ze als stoei- en speelterrein en huisvrouwen gebruiken het groen als bleekweiden om de was op het gras in de zon te bleken. Het ministerie geeft in 1861 toestemming om het park aan te leggen; de stadsomwalling verdwijnt en in 1861-1862 wordt het nieuwe Leopoldpark aangelegd naar een ontwerp van de Duitse tuin- en landschapsarchitect Fuchs.

Bij de voltooiing van de A10 in de jaren 1950 wordt de Leopold II-laan doorgetrokken richting autosnelweg. Het Leopoldpark wordt zo in tweeën gesneden. Het deel aan de Hendrik Serruyslaan geeft men op en het wordt parking.

Maar de stad breidt zich uit en lag het park vroeger aan de stadsrand, dan ligt het nu heel centraal. In het oosten wordt het begrensd door de Leopold II laan –richting autosnelweg enerzijds en richting Kursaal en Zeedijk anderzijds; in het zuiden door de Euphrosina Beernaertstraat, een niet meer zo gekende schilderes en zus van August Beernaert; in het westen door de Leon Spilliaertstraat – ook schilder, maar erg bekend en in het noorden door de Karel Janssenslaan – een gewezen Oostendse burgemeester.

Het park is trapeziumvormig en ongeveer 8 hectare groot. Door de vele in- en uitgangen is het makkelijk bereikbaar en wordt het als natuurlijke doorsteek gebruikt.

Prachtige foto H. Serruyslaan met parking van cineast PIERRE DECRU vanuit zijn schilderszaak omstreeks 1960.

Links op de voorgrond het art nouveau rioolpaviljoen van A. Chambon.

2 FLORA IN HET PARK

Het water in de vijver staat in verbinding met de vijvers in het Maria-Hendrikapark (“’t Bosje”); zo wordt controle over het waterpeil gehouden. Een soort rioolbuis ligt onder de Verenigde Natieslaan en komt zo via de Ieperstraat naar het Leopoldpark. Op die manier kan een teveel aan water in het Bosje afgevoerd worden. Aan de andere kant van deze vijver is een soortgelijk buizensysteem dat via het centrum en de kaai in zee uitmondt om ook hier een teveel aan water weg te werken. Een eenvoudig maar doeltreffend systeem.

De beplanting van het park bestaat uit inheemse soorten, aangepast aan de kuststreek: meidoorn, esdoorn, iep en de typische parkbomen paardenkastanje en treurwilg.

Bij de eerste aanleg van het park waren ook veel bloemenpartijen aanwezig, maar het onderhoud hiervan werd te intensief. Ik zeg bewust: de eerste aanleg van het park want een tweede volgde na WO II nadat het park als parking voor militaire voertuigen werd gebruikt. Na het aanleggen van de Leopold II- laan en na de overstroming in 1953, toen de grond verziltte en de beplanting afstierf, moest men het park opnieuw aanleggen. De laatste ingrijpende verandering was in de jaren ‘80, toen de olmenziekte toesloeg en veel bomen gekapt en vervangen moesten worden.

De vroegere bloemenperken werden vervangen door groepjes bloeiende heesters of groenblijvende struiken. Tegenwoordig wordt een groenpartij ook op een andere manier onderhouden, met een aanplant van boshyacinten, die in het voorjaar een romantisch blauwpaars tapijt onder de bomen vormen. En in het vroege voorjaar is heel het park, net als de stad, als het ware overdekt met narcissen... een zonnig begin van de lente en een vrolijk welkom aan de toeristen.

De randhagen worden niet meer recht gesnoeid maar de golvende bewegingen gaan mee in het landschapsconcept. Het onderhoud ervan is ook makkelijker dan het snoeien van een rechte haag en plaatsen in de haag, waar de schaduw van bomen het groeien bemoeilijkt, worden zo weggewerkt.

3 FAUNA IN HET PARK

Oorspronkelijk waren er zwanen en tamme eenden aanwezig in de vijver, er was zelfs een kleine kooi om eenden te vangen. Tegenwoordig zijn enkele halfverwilderde eenden en natuurlijk onze meeuwen de vaste bewoners. Ook de oorspronkelijke goudvissen zijn weg, er zitten wel nog enkele karpers in de vijver.

In 1982 was er in het park een spreuwenplaag met onhoudbare stank als gevolg. Het geluid van kanonschoten of van een (Vlaamse) Gaai, was alleen maar hinderlijk voor de menselijke buurtbewoners, de spreuwen bleven. Tot men via een onderzoek van Waalse professoren een oplossing vond... Neen, geen ‘Waalse Gaai’; maar door het wegsnoeien tot 1/3 van kleine boomtakken vóór de winter, hadden de spreuwen geen slaapplekken meer en verdwenen ze.

En enkele jaren geleden was hier een reuzefamilie konijnen te gast. Vreemd genoeg sprongen die niet over straat, maar bleven ze onder struiken en bomen, kweekten als ... ja, als konijnen en gebruikten de wandelpaden. De konijnenpopulatie is nu weg; een jager vertelde me dat bij overvloedige inteelt spontaan myxomatose en dus uitsterven optreedt, maar er was ook andere hulp hierbij, namelijk een valkenier.

4 PARKREGLEMENT 1862

Volgens het parkreglement opgesteld in 1862, is de toegang voor toeristen gratis; de Oostendenaars zelf dienen 1,5 frank per persoon te betalen, of 5 frank toegangsgeld per familie en per seizoen. Hiertegen komt heel wat protest met klachtbrieven naar de overheid, zodat die toch bakzeil haalt en snel tot opheffing van het toegangsgeld overgaat. Dit brengt met zich mee dat het park meteen zeer druk bezocht wordt. Omwille van veiligheidsredenen wordt het park in de 19de eeuw 's avonds en 's nachts afgesloten. Rondom het park is een omheining met ijzeren afsluiting, deze verdwijnt in de Tweede Wereldoorlog.

Langs het weggetje, naast het water aan de kant van het bloemenuurwerk, is het heerlijk wandelen. Zie je de rijke toeristen van toen lopen met aangepaste kledij, parasol en enkellaarsjes, geflankeerd door de bedienden die het ‘gezond’ mineraalwater komen halen?

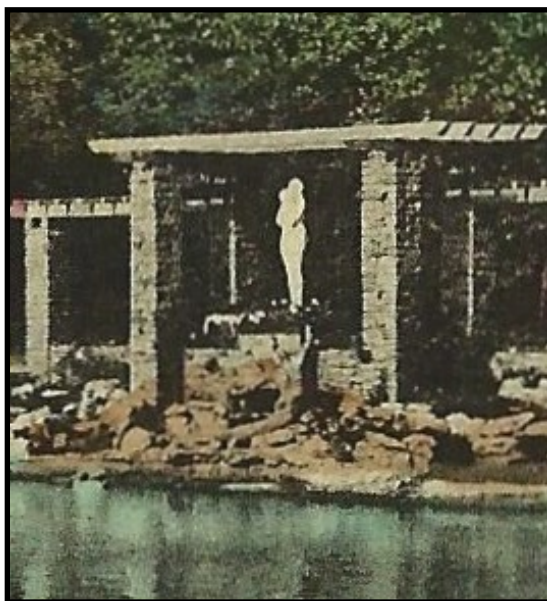
Maar niet alleen de rijkere burgers kwamen hier genieten, ook de lokale bevolking zocht verpozing in het park. Het was echter verboden doorheen het park te gaan met zware pakken, manden, ladders en kruiwagens. Paarden, ezels en geiten waren ook verboden. Honden moesten, zoals nu, aan de leiband gehouden worden. Men mocht er met geen bal, hoepel of vlieger (draak) spelen. Ten slotte was het absoluut verboden in beschonken toestand in het Leopoldpark te verschijnen. En voor de prostituees was het wandelpark een onder alle omstandigheden verboden terrein.

Hier zijn veel banken geplaatst en de plaatsaanduidingen in de volksmond klinken soms plezierig. Men spreekt van ‘de lange bank’ of ‘de komerenbank’. en er werd meteen een revuelied over gemaakt.

5 ZEEMEERMIN

In de Pergola staat nu de ‘Zeemeermin’, een bronzen beeld gemaakt door Willy Kreitz in 1959. Kreitz had vroeger al het Zeeliedenmonument op het Zeeheldenplein gerealiseerd. De stad Oostende gaf hem de opdracht om beeldbouwkundige werken uit te voeren aan het Feest- en Cultuurpaleis. Van zijn hand zijn de figuren van de dierenriem aan het uurwerk op de voorgevel en op het binnenplein een cirkelvormig vijvertje met in het midden een zeemeermin op granieten sokkel, met de staart vrij in de ruimte, sierlijk gekruld. Door de omvormingen van het Feest- en Cultuurpaleis tot winkelcentrum in 2006 kreeg de zeemeermin haar nieuwe stek hier.

Het is niet het eerste beeld dat hier staat: ooit stond hier ‘Flora’ een beeld van een mooie, maar naakte vrouw. De pergola werd speciaal voor haar gebouwd. Ze kwam oorspronkelijk uit de eerste & enige Oostendse kustfloralieën (1938). De kranten – vooral Franstalige en katholieke - spaarden hun kritiek niet wegens té naakt. Het is eind jaren dertig, de periode dat ‘bloot’ geweerd wordt, zelfs de paspoppen in de etalages moesten steeds omhangen zijn door een soort kleedje om geen slechte invloed op de jeugd te hebben en de eerbaarheid veilig te stellen. De kranten vroegen dan ook: “Geef haar een kleedje, zodat ouders hier nog met een gerust hart kunnen wandelen met hun kinderen”. Vandalen plonsden het beeld regelmatig in het water, tot het brak... daarna werd op haar plaats wijselijk een siervaas geplaatst... die vervangen werd door de heel welkome zeemeermin .

VIERING 30 JAAR OOSTENDSE GIDSENKRING LANGE NELLE OP 29 JUNI 2019

PANORAMAZAAL CC DE GROTE POST WALKING DINNER